

CONSIDERAȚII PRIVIND O TRĂSURĂ TIP *PHAETON* DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL CE A APARTINUT UNUI OFIȚER ROMÂN DIN JUDEȚUL DOLJ

*Nicolae VÎLVOI**

Abstract. The present study presents a case of definitive illegal export to Italy of a national cultural patrimony of technical importance - a *faeton* type carriage discovered by the specialist officer of the Dolj County Police Inspectorate - the Criminal Investigation Service, within the activity to prevent and combat crimes against national cultural heritage.

The *faeton* carriage belonged to Dumitru Grozeanu, a Romanian general, who in First World War was decorated with the orders "Star of Romania" and "St. Vladimir", and on 1 February 1918 he was appointed Chief of Staff of the 2nd Army. He participated in the Romanian Campaign in Hungary in 1919, leading the First Division Majority with the rank of Colonel. Between July 25, 1934 - September 1, 1937, General Division Dumitru Grozeanu was the commander of the Border Guard Corps.

Keywords: carriage national patrimony type *faeton*, definitive illegal export, general Romanian.

Abstract. În studiul de față este prezentat un caz, de export ilegal definitiv în Italia al unui bun cultural mobil de patrimoniu național de importanță tehnică - trăsură tip *phaeton*, descoperit de ofițerul specialist din Inspectoratul de Poliție Județean Dolj - Serviciul de Investigații Criminale, în cadrul activității de prevenire și combatere a infracțiunilor contra patrimoniului cultural național.

Trăsura tip *phaeton* a aparținut lui Dumitru Grozeanu fost general român care în primul război mondial a fost decorat cu ordinele "Steaua României" și "Sfântul Vladimir", iar la 1 februarie 1918 a fost numit Sub șef al Statului Major al Armatei a 2-a. A participat la Campania Română din Ungaria din anul 1919 conducând statul major al Diviziei a 1-a cu gradul de colonel. În perioada 25 iulie 1934 - 1 septembrie 1937 generalul de divizie Dumitru Grozeanu a fost comandantul Corpului de Grăniceri.

Cuvinte cheie: trăsură patrimoniu național tip *phaeton*, export ilegal definitiv, general român.

În timpurile moderne, protejarea patrimoniului cultural național al României nu poate fi lăsată doar în sarcina instituțiilor de cultură, istoricilor, muzeelor și cercetătorilor. Având în vedere evoluția fenomenului infracțional în domeniul traficului de bunuri culturale mobile obligația prevenirii și combaterii infracțiunilor

contra patrimoniului național le revine și diferitelor forțe ale Poliției, autorităților vamale și autorităților judiciare. Una dintre structurile Poliției Române cu atribuții pe linia protejării Patrimoniului Cultural Național este, în prezent, Serviciul pentru Protejarea Patrimoniului Cultural Național din cadrul Direcției de Investigații Criminale. Acest serviciu este organizat pe principiul liniei de muncă, acționează pentru cunoașterea și controlul fenomenului infracțional, prevenirea și combaterea faptelor de acest gen.

În studiul de față este prezentat un caz de trafic cu bunuri culturale mobile, constatat și cercetat de ofițerul specialist din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Dolj – Serviciul de Investigații Criminale, în cadrul activității de prevenire și combatere a infracțiunilor contra patrimoniului cultural național. Obiectul acestui studiu îl reprezintă un export ilegal definitiv al unui bun cultural mobil cu o vechime de peste un secol, susceptibil a fi clasat în patrimoniul cultural național, de importanță tehnică-trăsură tip *phaeton*¹.

Acest dosar penal s-a constituit în urma unei informații deținute la nivelul Inspectoratului de Poliție Județean Dolj – Serviciul de Investigații Criminale de către ofițerul specialist pe linia protejării patrimoniului cultural național, constând în aceea că în perioada 26 mai – 12 iunie 2014, numitul B.I.M. din comuna Leu, județul Dolj, a exportat ilegal în Italia un bun cultural de patrimoniu- *faeton* (trasură elegantă, ușoară și înaltă de diferite forme) datat la sfârșitul secolului al XIX- lea începutul secolului XX, fără a deține certificat de export definitiv eliberat de Direcția Județeană de Cultură Dolj, conform art. 37 alin. (5) din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil.

În speță, s-a întocmit dosar penal pentru săvârșirea infracțiunii de efectuarea de operațiuni de export ilegal a unui bun cultural mobil fără certificat de export, prevăzută și ped. de art. 83 alin. (1) din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil. În cauză s-a dispus începerea urmăririi penale *in rem*, apoi s-a continuat în calitate de suspect față de B.I.M.².

Bunul cultural mobil a fost pus în urmărire națională și internațională. S-a ținut o corespondență strânsă cu Interpol Italia și Comandamentul Carabinierilor- Tutela Patrimoniul Cultural – Roma. Pentru că procedura de readucere în țară a bunurilor culturale mobile exportate ilegal era foarte greoaie, înainte ca aceasta să fie pusă în

* PhD, Chief Police Commissioner - Dolj County Police Inspectorate

¹ Parchetul de pe lângă Judecătoria Craiova, dosarul nr. 7340/P/2014 (nepublicat).

² *Ibidem*.

aplicare de autoritățile italiene, suspectul a fost convins să readucă trăsura tip *phaeton* în țară. După ce a fost readus în țara bunul cultural exportat ilegal, acesta a fost lăsat în custodie inculpatului până terminarea cercetărilor.

A fost pusă în mișcare acțiunea penală și s-a terminat urmărirea penală cu propunerea de întocmire a rechizitoriului și trimitere în judecată a lui B.I.M. și confiscarea bunului³. Prin ordonanța nr. 7340/P/2014 din data de 11.11.2015, Parchetul de pe lângă Judecătoria Craiova a dispus renunțarea la urmărirea penală pentru săvârșirea infracțiunii de export ilegal de către inculpatul B.I.M., faptă prevăzută și pedepsită de art. 83 alin. (1) din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil. Prin aceeași ordonanță, s-a dispus sesizarea Judecătoriei Craiova în vederea confiscării trăsorii tip *phaeton*⁴.

Prin încheierea penală pronunțată la data 07.04.2016 de Judecătoria Craiova, secția penală, instanța a dispus confiscarea trăsorii tip *faeton* urmând a fi transmisă în administrarea instituțiilor publice specializate cu avizul Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor⁵.

În data de 04.08.2017 Direcția Județeană pentru Cultură Dolj a pus în executare sentința instanței, trăsura tip *phaeton* fiind preluată și transmisă în administrare către Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu,, din Târgu Jiu, -Muzeul Arhitecturii Populare din Gorj - Curtișoara⁶. Trăsura tip *faeton* era în stare bună de conservare, însă restaurată putea fi vândută și evaluată pe piața externă plecând de la suma de 5000 euro.

Faeton-ul (vezi fig.1-2) a fost cumpărat de către numitul B.I.M. cu suma de 250 lei în data de 08.05.2012, pe baza unei chitanțe de mână, de la numitul P.A. în vârstă de 70 ani, din comuna Leu, județul Dolj, care a declarat că avea această trăsură moștenire de la bunicii săi, care la rândul lor o primiseră cadou de la un fost general român, care era rudă cu ei și au locuit împreună în același imobil⁷.

Acest general a fost Dumitru Grozeanu⁸. La 1 aprilie 1916 Dumitru Grozeanu a fost înaintat la gradul de maior și numit Șef de Stat Major al Diviziei 1

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Judecătoria Craiova, dosarul nr. 5660/215/2016 (nepublicat).

⁶ Proces-verbal de predare primire încheiat între Direcția Județeană de Cultură Dolj și Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu,,.

⁷ Mulțumesc colegului Cristi Glavă, agent șef principal, șef post poliție Leu, care m-a ajutat în cursul cercetării și în obținerea de informații privind istoricul trăsorii.

⁸ https://ro.wikipedia.org/wiki/Dumitru_Grozeanu (09 octombrie 2018). Dumitru Grozeanu (născut la data de 10 decembrie 1876 în comuna Leu, județul Dolj; decedat în anul 1957). Vezi și

Infanterie cu care a luptat în Valea Jiului, apoi în retragere până pe aliniamentul Siretul inferior- Valea Sușitei, dovedind exemplu de curaj, rezistență, vitejie și înaltă pregătire. În perioada 7 ianuarie 1917- 5 februarie 1918, a îndeplinit funcția de șef al biroului de informații la Armata a 2-a. La 1 aprilie 1917 a fost înaintat în gradul de locotenent-colonel și la aceeași dată din anul 1919, la cel de colonel. După ofensiva din vara anului 1917, a fost decorat cu ordinele "Steaua României" și "Sfântul Vladimir", iar la 1 februarie 1918 a fost numit Sub șef al Statului Major al Armatei a 2-a. A participat la Campania Română din Ungaria din anul 1919 conducând statul major al Diviziei a 1-a⁹.

După primul război mondial a lucrat inițial la Marele Stat Major, în 1923 a fost admis la examenul de general de brigadă, grad pe care l-a primit în 1927 când a fost numit comandantul Brigăzii 11 Infanterie. În 1930 îl găsim la Marele Stat Major Șef de diviziune, în 1931 comandant al Diviziei 11 infanterie, iar la data de 11 aprilie 1934 a fost înaintat la gradul de general de divizie și la 25 iulie 1934 i s-a încredințat comanda Corpului Grănicerilor¹⁰.

După o carieră bogată și grea, în care și-a servit cu cinste și devotament patria atât pe câmpul de luptă cât și în funcțiile importante pe care le-a îndeplinit în perioada interbelică, între care ultimii trei ani și două luni în fruntea corpului Grănicerilor, la 1 noiembrie 1937, când împlinea 61 de ani, a fost trecut în rezervă la limita de vârstă, lăsând tezaurului culturii și experienței militare românești lucrări importante, iar celor ce l-au cunoscut precum și istoriei Armatei noastre și Grănicerilor, amintirea unei personalități de mare valoare¹¹.

De aceea, considerăm că este imperios necesar să prezentăm într-o lucrare științifică un bun cultural ce a aparținut unui reprezentant al elitei militare române și care a fost recuperat de poliția doljeană și redat patrimoniului național.

www.gheorghevaduva.ro/Altevolume/istoriagranicerilor.pdf, p.244; Neagoe, S. (2001). *Personalități din evoluția grănicerilor în secolul XX*, București., p. 26-111,

⁹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Dumitru_Grozeanu (09 octombrie 2018).

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*.

Fig. 1

Fig. 2

